

DISCOVERING
EUROPEAN
NEIGHBOURS IN
THE 3RD
AGE

Upoznajmo evropske susede u trećem dobu!

Gvozdena N.

Gvozdena N. je rođena 1934.godine. U aktivnom periodu života radila je kao bolničarka. Danas je penzionerka. Tokom razgovora je bila aktivna i imala dosta digresija, koje je bilo teško prekinuti i vratiti na pitanja koja je bilo potrebno postaviti.

Gvozdena je rođena 1934. godine, u selu Stanci, u okolini Kruševca. Živela je u proširenoj porodici, sa roditeljima, babom i dedom i starijim bratom. Porodica je bila zadovoljavajućeg materijalnog statusa. Na njeno vaspitanje je veliki uticaj imao deda. Baba je umrla 1937.godine, a deda 1941. godine. Pamti polazak u školu, 1941. godine. U školu je išla pešaka, u drugo selo i sama škola je imala dosta dece. Školovanje je prekinuto zbog početka rata i nastavljeno 1944. godine. Odlično pamti period rata. Otac joj je bio komunista od 1931. godine. Od 1942. godine je odvojena od roditelja, bila uključena u partizansku bolnicu, u Ribarskoj banji. Prala je gaze, zavoje, materijal. Pomagala i gledala operacije bez anestezije. Sama kaže da joj je to iskustvo odredilo put i zanimanje u životu. Po završetku rata je nastavila sa školovanjem, za koje kaže da je bilo teško, obzirom da je bilo dosta dece a malo učitelja. Roditelji su je podržavali da se školuje ali nisu previše pomagali. Radila je na više različitih mesta i tako zarađivala novac za školovanje. Preselila se u Požarevac 1955. godine, gde je radila do 1969. godine. Period života i rada u Požarevcu pamti kao najlepší period života. Pamti druženje, radne akcije, učešće u kulturno umetničkom društvu, putovanja po Jugoslaviji, proslave Nove Godine. Uspela je da kupi na kredit kuću u Požarevcu. Roditelji su je pomagali u tom periodu. Sa 18 godina je poštom dobila partijsku knjižicu. Na njeno uključivanje u partiju je uticalo to što joj je i otac bio član. 1968.godine je osetila da će nastupiti velike promene u državi, na osnovu brojnih promena u javnim ustanovama, što je iniciralo da počne da se raspituje o mogućnosti odlaska u inostranstvo. Brat joj je u tome pomogao, na njegov predlog odlazi u Holandiju, 1969. godine. Tamo je radila u psihijatrijskoj bolnici, udaljenoj od Amsterdama 26km, na različitim poslovima dok nije raspoređena na mesto bolničarke. Po predlogu socijalne radnice iz Srbije, koja je radila u Holandiji, počela je da finansijski

pomaže tri devojčice iz Srbije, jer je tako inače rađeno. Ljudi iz inostranstva su slali pomoć ugroženima, uglavnom deci iz Srbije. Svakog meseca je slala novac, koliko je bila u mogućnosti. Kada je proteklo godinu dana od kad je ona počela da pomaže toj deci, bila je upitana da tu istu decu i usvoji, jer je to bilo moguće po zakonu, i ako ona tada nije bila udata. Pristala je da ih usvoji i jedino što je imala je bila jedna slika tih devojčica. Jedan događaj je posebno promenio tok života. U kafani, u koju su uglavnom odlazili Srbi, slučajno je pokazivala sliku ostalim gostima. Slika je stigla do, do tada nepoznatog muškarca, koji je zapravo bio biološki otac tih devojčica. Godinama je radio na brodu i slao finansijsku pomoć porodici i deci, koja nikad do dece nije stigla. Kako je kasnije utvrđeno, novac je zloupotrebio advokat, koji je imao punomoćje od supruge tog čoveka, odnosno majke dece koju je Gvozdena usvojila. Nakon brojnih odlazaka u ambasadu i razjašnjavanja situacije, prilikom poslednjeg odlaska, kada je Gvozdena planirala da se odrekne starateljstva nad devojčicama u korist biološkog oca, biva zaprosena od strane tog čoveka. To se desilo 15. aprila 1971. godine. U međuvremenu se taj čovek razveo od žene, majke usvojenih devojčica i Gvozdena počinje sa njim da živi 06. 07. 1971.godine. Kasnije, nakon gubitka muške bebe u poodmakloj trudnoći, odlučili su da usvoje Gvozdeninog bratanca. Sama kaže da je sa suprugom imala predivan brak, kakav bi svima poževela. Suprug i ona su se preselili u Amsterdam 1982.godine, gde su dobili državni stan. Ima brojne zdravstvene probleme, ali posebno ističe dijabetes koji je dobila 1991.godine, kako kaže usled preživljenog stresa zbog raspadanja Jugoslavije. Sve do 1999.godine je uspela da reguliše nivo šećera bez velike terapije. Usled početka bombardovanja i preživljenog stresa, zdravstveno stanje joj se pogoršalo. Sa suprugom se vratila da živi u Srbiju, 2005. godine. Suprug joj je preminuo 2014. godine, nakon 43 godine braka. Sama kaže da je imala ispunjen i srećan život. Da je uvek u životu motivisalo, i sad je motiviše, pomaganje drugima. Izabrala je da živi u Gerontološkom centru kako ne bi smetala deci i unucima, jer usvojenu decu smatra i tretira kao svoju. Vodi aktivan i ispunjen život. Viđa se sa prijateljima van ustanove. Dosta čita, gleda televiziju, štrika, plete. Opisala je situaciju koja se može definisati kao diskriminacija starih, kada u punom autobusu niko nije želeo da joj ustane i pored štaka koje je nosila, zbog povrede noge. Istakla je da smatra da je za vaspitanje dece najznačajnije vaspitanje u porodici.

Vođenje razgovora sa Gvozdenom je bilo nezaboravno iskustvo. Bilo je teško usmeravati i voditi intervju, obzirom da Gvozdena ima bogatu biografiju i voli da priča razne detalje, tako da je često pravila digresije. Ali je bilo uživanje slušati je. Razlog zašto sam nju odabrala da bude jedna od ispitanica, je što sam znala da je godinama živela u inostranstvu i da se vratila da bi živela u Kruševcu, ali nisam očekivala da ću čuti nadahnjujući životnu priču, punu pouka. Najbitnije što sam iz razgovora sa njom naučila jeste da pomaganje drugima bez očekivanja da se može dobiti nešto za uzvrat, u životu može da donese mnogo dobrobiti. Gvozdenina priča govori da se uporan rad i trud, isplati. Gvozdena je svima nama poručila da je bitno naći osobu sa kojom može da se živi u slozi, ali da je za to neophodno međusobno poštovanje i uvažavanje. Poručila je mladima da što ranije stupaju u brak i rađaju decu jer, kako sama kaže, iz ličnog iskustva, sa godinama to ide sve teže.